

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Комисия за регулиране на съобщенията	Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Методиката за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест
☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: 2025 г.
Лице за контакт: Боряна Стоева – директор на дирекция „Регулиране“	Телефон и ел. поща: 02/949 2928 bstoeva@crc.bg
1. Проблем/проблеми за решаване: <i>1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.</i> Проблем 1 Необходимо е да се извършат промени в подзаконовата нормативна уредба по Закона за пощенските услуги, с оглед извършеното прецизиране на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга в Закона за пощенските услуги. (ДВ. бр. 81 от 3 Октомври 2025 г.). Универсалната пощенска услуга (УПУ) е услуга от общ икономически интерес. Тя се предоставя от „Български пощи“ ЕАД (БП/задължен оператор) въз основа на наложено по чл. 24 от Закона за пощенските услуги (ЗПУ), във връзка с § 70 от ПЗР на ЗПУ, задължение и при условия, различни от обичайните търговски. Поради това, в чл. 29 и чл. 29а от ЗПУ е предвидено БП да получава компенсация от държавния бюджет, когато задължението за предоставяне на УПУ води до нетни разходи и представлява несправедлива финансова тежест за дружеството. Компенсацията, която БП получава, се предоставя от държавния бюджет, поради което попада в обхвата на чл. 107-109 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС). Компенсацията, предоставяна на БП, представлява държавна помощ, тъй като не изпълнява четирите кумулативни критерия, при които компенсацията за услуги от общ икономически интерес не представлява държавна помощ по смисъла на член 107 от ДФЕС. Правилата за компенсиране на нетните разходи от предоставяне на УПУ са регламентирани от специалните изисквания на Директива 97/67/ЕО. Оценката на компенсацията за съответствие с чл. 107 от ДФЕС се прави от Европейската комисия в съответствие с Европейска рамка за компенсиране на услуги от общ икономически интерес, в сила от началото на 2012 г., която се състои от следните актове:	

- Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес 2012/С 8/02;
- Съобщение на Комисията, Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (2011 г.) 2012/С 8/03;
- Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (нотифицирано под номер С(2011) 9380) (2012/21/ЕС) (Решение 2012/21/ЕС на Европейската комисия);
- Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от ДФЕС към минималната помощ (de minimis) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес.

Когато компенсацията не може да се възползва от блоковото освобождаване, съгласно цитирания регламент и решение на Европейската комисия (ЕК), планираната компенсация за пощенския оператор подлежи на нотификация до ЕК. ЕК оценява планираната компенсация съобразно приложимите изисквания на ДФЕС, Директива 97/67/ЕО и горепосочените съобщения.

На национално ниво, условията и реда за изчисляване на нетните разходи от извършване на УПУ, въз основа на които се определя компенсацията, са уредени в Методика за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест, приета с ПМС № 131 от 02.04.2021 г. (действаща Методика).

С измененията в Закона за пощенските услуги (ДВ. бр. 81 от 3 Октомври 2025 г.) срокът на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга от „Български пощи“ ЕАД се удължи с 5 години, считано от 30 декември 2025 г. и се прецизира механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на УПУ.

Чрез гарантиране на предоставянето на УПУ от страна на държавата се осигурява достъп до пощенско обслужване за хората от най-отдалечените, труднодостъпни и рядко населени райони. Гарантира се правото на всеки гражданин, независимо от неговия социален статус, покупателна способност и географско местоположение, на достъп до минимален пакет от услуги с определено качество и на достъпна цена. Това се осъществява посредством изградената инфраструктура от националния пощенски оператор и възможността за доставяне на пощенски пратки на територията на цялата страна.

Извършването на универсалната пощенска услуга води до нетни разходи и представлява несправедлива финансова тежест за „Български пощи“ ЕАД, за която дружеството има право да получава компенсация от държавата при условия и по ред съгласно приложимата европейска и национална правна рамка.

В проекта за изменение на Методиката за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест се предлага отпадане на изискването за отчитане задължително на елемента териториално покритие при разработване на хипотетичния сценарий, по който операторът ще изчислява нетните разходи от задължението за извършване на УПУ. Хипотетичният сценарий се разработва за целите на изчисляване на нетните разходи от извършване на УПУ и трябва да бъде достоверен и приложим на практика. Хипотетичният сценарий следва да се разглежда от гледна точка на оператора, по-специално как би функционирал без възложено задължение за

предоставяне на универсалната пощенска услуга. С предложените изменения в Методиката ще се създадат условия за гъвкавост при разработване на различни варианти за хипотетичен сценарий, с възможност за избор на пощенския оператор от всички компоненти, предвидени в Пощенската директива, с оглед получаване на справедлива компенсация за понесената несправедлива финансова тежест от извършването на УПУ.

Осигуряването на достъпна, надеждна и ефективна универсална пощенска услуга се осъществява чрез прилагане на допустимите механизми за гарантиране на нейното предоставяне в дългосрочен план и подобряване на качеството ѝ.

Предложени са и изменения, произтичащи от натрупания през годините опит от прилагането на Методиката, както и изменения, свързани с прецизиране на съществуващи текстове.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблем 1 Описаният проблем не може да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждането на нови технологични възможности, защото ограничението за задължително отчитане на компонента за териториално покритие в настоящата Методика ограничава възможността за надграждане на прилагания хипотетичен сценарий за периода от влизане в сила на действащата Методика.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Проблем 1 Действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема, защото при продължаване на прилагане на хипотетичен сценарий основаващ се на задължителен критерий „географско покритие“ съгласно настоящата Методика, пощенският оператор не е в състояние да разгърне по-голям брой хипотези в сценария при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга.

Действащата разпоредба ограничава възможността за аргументиране на използваните допускания в сценария и мотивирането на оценките в чл. 7, които описват реструктурирането на дейността в условията на работа без задължение за извършване на УПУ.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

За решаването на проблема е необходимо да бъдат извършени промени в Методиката за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест, които не противоречат на Директива 2008/6/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 февруари 2008 година за изменение на Директива 97/67/ЕО с оглед пълното изграждане на вътрешния пазар на пощенски услуги в Общността. Предложената промяна не противоречи на европейската правна рамка. Напротив, в Пощенската директива няма разписано изискване или ограничение при разработването на т. нар. хипотетичен сценарий на работа без задължение за универсална услуга. Духът на ръководството в Приложение I е да се определят елементите на услугите и групите ползватели, които могат да

бъдат предоставени само на загуба или на непазарни цени, за да се избегнат в този сценарий. Хипотетичният сценарий се разработва с оценка на разходите, които всеки определен доставчик на универсална услуга би предпочел да избегне, ако не е обвързан със задължения за универсална услуга, и съответно цели да максимизира икономическата си печалба от дейността.

Отпадането от Методиката на задължителното отчитане на компонента географско покритие при разработването на хипотетичния сценарий би било в съответствие с позицията на ЕК, че не се изисква ограничаване на избора на оператора в компонентите на УПУ при изработване на хипотетичен сценарий.

1.5 Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки, както и анализ за изпълнението на политиката.

2. Цели:

Цел 1 Проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение на Методика за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест има за цел да се прецизира и адаптира механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга. Целта на настоящия проект е да се създаде възможност на справедлива компенсация на „Български пощи“ ЕАД чрез отпадане на установените ограничения по отношение на хипотетичния сценарий при определяне на нетните разходи.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

2. Заинтересовани страни:

Пряко заинтересовани страни:

1. Комисията за регулиране на съобщенията
2. Български пощи“ ЕАД

Косвено заинтересовани страни:

1. Министерство на транспорта и съобщенията
2. Всички опертори на пощенски услуги
3. Потребителите на пощенските услуги – всички граждани на Република България

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: „Промени в подзаконовата нормативна уредба по Закона за пощенските услуги, с оглед извършеното прецизиране на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга в Закона за пощенските услуги. (ДВ. бр. 81 от 3 Октомври 2025 г.)“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Не се извършва промяната на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга, което поставя задълженият оператор в неблагоприятно положение при избора на хипотетичен сценарий при изчисляване на нетните разходи от извършването на УПУ.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се идентифицират.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Досегашната практика по приложението на Методиката показва, че спазването на изискването за запазване на териториалното покритие всъщност води до задължително прилагане на компонент „географско покритие“ при разработване на хипотетичен сценарий от „Български пощи“ ЕАД и ограничаване на избора на друг/и компоненти на негово място. Това изискване на практика задължава оператора да разработва хипотетични сценарии, в които поради поддържането на дейност и съответно фиксирани разходи за офиси и персонал в цялата страна при ниска използваемост на капацитета се очаква да реализира значителни по размер загуби. С оглед на трайните тенденции в България и Европа за намаляващ обем пощенски пратки за сметка на електронни комуникации и използване на куриерски услуги (в контекста на развитието на електронната търговия), може да се очаква формиране на все по-големи загуби в базиран на „географско покритие“ хипотетичен сценарий. Това води и до значителен риск за финансовото състояние на оператора със задължение за извършване на УПУ „Български пощи“ ЕАД.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се идентифицират

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се идентифицират

Административна тежест: Не се идентифицира

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение на Методика за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест“:

Описание:

С приемането на проекта Постановление на Министерския съвет за изменение на Методика за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест ще се гарантира предоставянето на универсалната пощенска и ще бъде дадена възможност на „Български пощи“ ЕАД да продължи да извършва своята дейност, вкл. възложените му услуги от общ икономически интерес, като стабилно и жизнеспособно предприятие.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Отпадането за изискването за запазване на териториалното покритие от Методиката ще позволи операторът да доразвие използвания сценарий за работа без наложено задължение. В случай, че не би могъл да бъде разработен хипотетичен сценарий с положителен финансов резултат, операторът поне би могъл да разработи хипотетичен сценарий с прекратяване на дейността. Аргумент за разработването на подобен хипотетичен сценарий е, че в дългосрочен план всеки рационален икономически оператор би прекратил дейността си, ако не може да реализира поне нормалното икономическо ниво на печалба. Компенсациите за останалите услуги от общ икономически интерес (нормалната печалба, заложена в тяхното изчисление) и печалбите от дейностите, които не се включват в изчислението на компенсациите не покриват и не се очаква в обозримо бъдеще да могат да покрият големия дефицит при изчислението на компенсацията за УПУ по действащата Методика. При отпадане на изискването за териториално покритие операторът би могъл да получава справедлива компенсация и да продължи да извършва своята дейност.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не се идентифицират

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се идентифицират

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се идентифицират

Административна тежест: Не се идентифицира

(въздействията върху малките и средните предприятия: административна тежест)

1.1. Опциите качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опциите специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информизиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.п. По проблем п:

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте Раздел 4.1.*

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

	Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2
---	-----------------------------	-----------

Ефективност	Цел 1: „Прецизиране и адаптиране на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга“	3	1
Ефикасност	Цел 1: „Прецизиране и адаптиране на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга“	3	1
Съгласуваност	Цел 1: „Прецизиране и адаптиране на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга“	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите или положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.n. По проблем n:

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение на Методика за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест“ е препоръчителен вариант на действие спрямо решаването на посочения проблем. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, ефикасност и съгласуваност, с оглед на справедливото компенсиране на оператора със задължението за предоставяне на УПУ в Република България.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

По проблем 1 „Прецизиране и адаптиране на механизма за компенсиране на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга“

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образоването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

.....

.....

Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

.....
.....
 Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

По проблем 1 „Прецизиране и адаптиране на механизма за изчисляване на размера на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест от предоставянето на универсалната пощенска услуга“

Не са идентифицирани потенциални рискове от прилагането на вариант 2 „Приемане на проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение на Методика за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и за определяне на критерии за наличие на несправедлива финансова тежест“.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

.....
.....
.....

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Закон за изменение на Закона за пощенските услуги ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

.....
1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

.....
.....
Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

.....
.....
Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: **Боряна Стоева – директор на дирекция „Регулиране“**

Дата: **21.11.2025г.**

Подпис: